



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conferenceการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีExtension of Safety Chilli Cultivation According to Appropriate Good Agricultural
Practicestandards of Farmers in Kanchanaburi provinceนิตยา อุงพุฒ (NittayaTungpudsa)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalerm SakToomhirun)² จินดา ขลิบทอง (JindaKhlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร (3) ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริก (4) การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม (6) ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 1,415 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.5 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 93 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ลักษณะคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ (closed-ended questions) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งเป็น 6 ตอน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดและทำการจัดอันดับผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.9 ปี มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 336,752.7 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 49,559.1 บาท/ปี รายจ่ายจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 161,849.5 บาท/ปี พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 6.3 ไร่ เป็นที่ราบดินร่วนปนทราย ไม่มีการปรับปรุงดินก่อนปลูก ใช้เมล็ดพันธุ์เก็บเอง ใช้น้ำบาดาลในการปลูกพริก ใช้วิธีเพาะกล้าปลูก กำจัดวัชพืชใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน ป้องกันกำจัดโรค-แมลงใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ ใส่ปุ๋ยเคมี ราคาพริกสดเฉลี่ย 33.7 บาท/กิโลกรัม จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าในพื้นที่ ผลผลิตเฉลี่ย 911.3 กิโลกรัม/ไร่ (3) เกษตรกรทุกคนมีความรู้ในระดับมากที่สุด เรื่องการเลือกใช้เมล็ดพันธุ์จากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง และปฏิบัติตาม GAP ทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค (4) การปฏิบัติตาม GAP ในการผลิตพริกพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือเมื่อต้นกล้ามีใบจริง 3-4 คู่จึงนำไปปลูก การบันทึกข้อมูลและการทบทวนบันทึกข้อมูลปีละครั้งเกี่ยวกับการจัดการพริกเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ (5) ปัญหาของเกษตรกร 4 ประเด็น คือขาดแคลนน้ำ การฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรและทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง และข้อเสนอแนะของเกษตรกรคือการสนับสนุนปัจจัยการผลิตการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนผ่านสื่อบุคคลสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสิ่งพิมพ์ต้องการวิธีส่งเสริมแบบบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

คำสำคัญ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การผลิตพริก จังหวัดกาญจนบุรี

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nupi2898@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร.แขนงส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร.แขนงส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

Abstract

This research aimed to: (1) study social and economic conditions of chilli farmers, (2) investigate chilli production, (3) study the farmers' knowledge concerning chilli production, (4) examine production problems of and guidelines on the safe chilli cultivation according to appropriate agricultural standards of farmers, (5) study the general procedures and method in promoting safe chilli cultivation according to appropriate agricultural standards of farmers in Kanchanaburi, (6) investigate the promotional guidance on safe cultivation of chilli according to appropriate agricultural standards of 1,415 farmers in Kanchanaburi. The research employed simple random sampling approach in a group of 93 farmers and collected data by interviewing. There are six main findings in this research. First, the farmers are mostly male in the mean age of 46.9 years old and with primary education. They have the mean household members of 4.1 persons and household laborers of 2.7 persons. In addition, they earn the mean household income inside agricultural section of 336, 752.7 baht per year and outside agricultural section of 49,559.1 baht per year, and have the mean expense inside agricultural section of 161, 849.46 baht per year. The farmers own 55.7rai of farmland including 39.7 rai of rented area and 3.4rai of uncharged private area. Second, the farmers use 6.4rai of sandy loam farmland for chilli without improving the soil before cultivating. They select their own seeds, use groundwater for farming, and have chilli seedlings. They use labor and pesticide are used in weeds control including chemical and organic fertilizer during the cultivation to prevent pests and diseases. The average yield of chilli is 911.3 kg/rai sold to local middlemen in the mean price of 33.7 baht/kg. Third, 100 percent of the farmers proves the maximum knowledge of appropriate agricultural standards as they select the seeds from healthy, disease- and pest-free chilli trees, and follow the standards to produce preferable and safe chilli for consumers. Fourth, the farmers have the highest level of good agricultural practices from the three factors: the chilli seedlings with 3-4 pairs of leaves or 30 days of age being planted firmly in the ground to ensure abundant yields and good management; the source, weight and harvesting date of chilli production having been recorded and; the record about managing to produce good quality chilli being reviewed once a year. Fifth, the most significant problems of the farmers include: water shortage, lack of agricultural training and recording problem including the problem in reviewing good agricultural practices or reviewing the record once a year. Lastly, the sixth finding reveals that the farmers need promotional channels such as personal media, electronic media and print media. In addition, they need the agricultural extension by lecturing, demonstrating, practicing and conducting field study. Suggestion: Extension of promote research on guidelines for managing chilli produce to meet export standards as a way to increase income for farmers. Extension of research on chili processing to increase product value. Extension of research on guidelines for managing chilli produce to meet safety standards from pesticide residues and free from pests. To be a way to increase income for farmers to produce quality chilies. And should study the production of chilies that are appropriate for the conditions in each area and find ways to promote the production of chilies to increase the efficiency of chili production in that area.

Keywords: Good agricultural practice, Chilli production, Kanchanaburi Province



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

บทนำ

จากสถานการณ์การผลิตและการส่งออกพริกในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงโดยเฉพาะเรื่องการส่งออกพริก มีผลทำให้พริกที่ผลิตจากประเทศไทยได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าในการส่งออกพริกไปสหภาพยุโรป หรือกลุ่มประเทศในเอเชียที่มีการตรวจสินค้าอย่างเข้มงวดตั้งแต่เรื่องของสารเคมีที่ตกค้างไปกับผลผลิต หรือมีการตรวจพบแมลงที่ติดไปกับผลผลิตและในปัจจุบันผู้ผลิตและผู้ส่งออกให้ความใส่ใจเรื่องความปลอดภัยและคุณภาพของผลผลิตพริก และเกษตรกรจะต้องมีการผลิตอย่างถูกวิธี มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษและแมลงศัตรูพืชกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในด้านการส่งเสริมเกษตรกรของประเทศไทยซึ่งได้ตระหนักถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงมีการส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตรายการพืชของเกษตรกรให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตไปจนถึงการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวเป็นการลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลงและใช้ให้ถูกวิธี เพื่อให้เกษตรกรได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยต่อผู้ผลิต ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่ต้องการของตลาด พริกที่นิยมปลูกภายในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์การค้า (ซูเปอร์ฮอต) เกษตรกรทำการปลูกพริกอยู่ 2 ฤดูกาลคือ ฤดูแล้งและฤดูฝนพริกเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้แก่เกษตรกรของจังหวัดกาญจนบุรีการผลิตพริกยังมีการใช้สารเคมีอย่างไม่ถูกต้องมีปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำ การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวไม่ได้คุณภาพจังหวัดกาญจนบุรีจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ พื้นที่เป้าหมาย คือพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีโดยเลือกเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกของกรมส่งเสริมการเกษตรจำนวน 93 ราย ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุน การจัดการข้อมูล การปฏิบัติตามแนวเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในเรื่องต่างๆดังนี้

1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพริก
2. สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร
3. ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริก
4. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
6. ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่

จังหวัดกาญจนบุรี

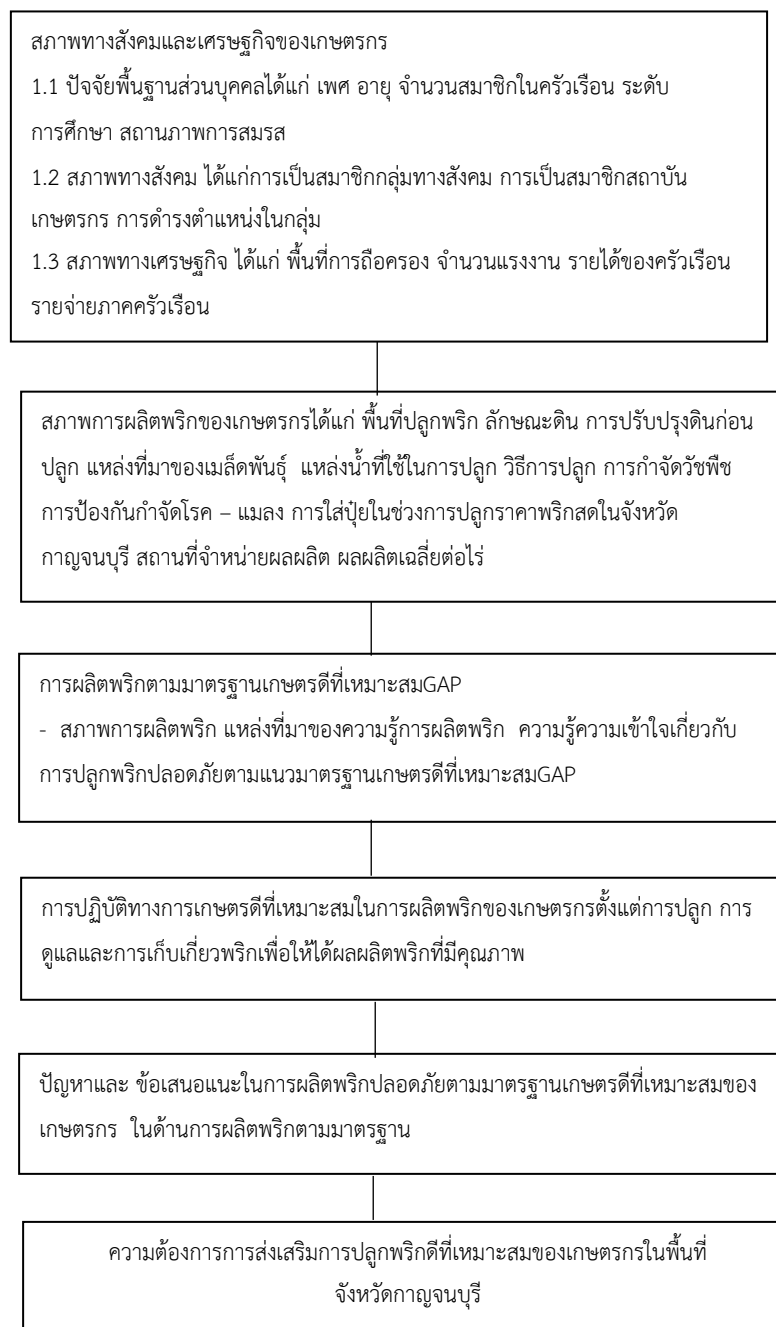
กรอบแนวคิดการวิจัย



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัย ได้ตามภาพ ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกพริกที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกกับกรมส่งเสริมการเกษตรโดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ(Accidental sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 93 ราย ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 8 อำเภอ ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ได้จากการสุ่มสัดส่วนของพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผลสุ่มตามสัดส่วนของพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 6 ตอนคือ (1)สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2)สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร (3) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก (4)การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร (5)ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก (6) ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าแอลฟาของครอนบรัคมากกว่า 0.8 สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับโดยใช้คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 – 2.60 = น้อย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง 3.41 – 4.20 = มาก และ 4.21 – 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.9ปีเกือบทั้งหมด สมรสแล้ว ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.1คน มีแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.7คน ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส.เกษตรกรดำรงตำแหน่งสมาชิกกลุ่มการประกอบอาชีพของครัวเรือนทำสวนพริก

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 336,752.7บาท/ ปี รายได้ต่อปีครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 49,559.1บาท/ ปี มีรายจ่ายของครัวเรือนภาคการเกษตรเฉลี่ย 161,849.5บาท/ ปี มีลักษณะพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เฉลี่ย 55.7ไร่ เป็นพื้นที่เช่าเฉลี่ย 39.7ไร่ และ เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่าเฉลี่ย 3.4ไร่

2. สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย6.3 ไร่ เป็นพื้นที่ราบ เป็นดินร่วนปนทรายไม่มีการปรับปรุงดินก่อนปลูก เมล็ดพันธุ์ใช้การเก็บเมล็ดพันธุ์เอง ใช้น้ำบาดาลในการปลูกพริกใช้การเพาะกล้าก่อนปลูก การกำจัดวัชพืชใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน การป้องกันกำจัดโรค – แมลงเกษตรกรมีการสำรวจแปลงแล้วใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ มีการใส่ปุ๋ยเคมีในการปลูกพริก ราคาพริกสดเฉลี่ย 33.7บาท / กิโลกรัม จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าในพื้นที่ ผลผลิตพริกเฉลี่ย911.3กิโลกรัม/ไร่

3. ความรู้ของเกษตรกรในการปลูกพริก

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกของเกษตรกร ประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกสูงสุด คือ เมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรงไม่มีโรคและแมลง และการปฏิบัติตามแนวมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1คืนหรือห่อในผ้าขาวบางหมาดๆ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมีตุ่มขาวเล็กๆจึงนำไปเพาะหรือหว่านทำให้พริกงอกเร็วขึ้นพิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก พบว่ามีความรู้ในระดับมาก

4. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดมี 3 ประเด็น คือ เมื่อต้นกล้ามีใบจริง 3-4 คู่ หรืออายุได้ 30 วันจึงนำไปปลูก การปลูกพริกแน่นติดกันจะทำให้ได้ผลผลิตมาก จัดการง่ายและมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิตพืช น้ำหนักผลผลิต วันที่เก็บเกี่ยวและการทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดการพริกเพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับมากมี 25 ประเด็น และในระดับปานกลางมี 1 ประเด็น และอีก 1 ประเด็นมีการปฏิบัติเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับน้อย

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

1) ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริก พบว่าปัญหาที่มีความสำคัญในระดับมากของเกษตรกรมี 4 ประเด็น คือปัญหาขาดแคลนน้ำในการปลูกพริก ปัญหาการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร ปัญหาการจดบันทึกข้อมูล และปัญหาการทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมหรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้งปัญหาด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริก ในระดับปานกลางคือแหล่งน้ำมีโอกาสน้ำปนเปื้อนสารเคมี เชื้อจุลินทรีย์ สภาพดินเสื่อมคุณภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ปลูกพริกเคยมีการระบาดของโรคและแมลง ขาดความรู้เรื่องการเลือกใช้สารเคมีหรือสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ขาดความรู้ในการทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้วหรือเสื่อมสภาพ แหล่งจำหน่ายสารเคมี สารชีวภัณฑ์และสารสกัดธรรมชาติมีน้อยมีการแยกภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุดิบทางการเกษตรอย่างชัดเจน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เพียงพอเช่นห้องน้ำ ที่ล้างมือ ในพื้นที่ผลิตพืช ปัญหาในด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับน้อยมี 5 ประเด็น คือพบแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ เช่น เพลี้ยไฟ แมลงหวี่ขาวเกิดโรคระบาดทำลายผลผลิต เช่น โรครากเน่าโคนเน่า โรคแอนแทรคโนส ขาดแคลนภาชนะที่ใช้ในการเก็บและบรรจุผลผลิตพริกที่ถูกสุขลักษณะ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการผลผลิตพริกหลังการเก็บเกี่ยว และมีการแยกผลผลิตด้วยคุณภาพกับผลผลิตที่มีคุณภาพอย่างชัดเจน

2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกพริกด้านการผลิตพริกควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ราคาถูก และมีคุณภาพที่ดี เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และควรมีการจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงเรียนรู้การผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ครบวงจรตั้งแต่เรื่องการผลิตถึงเรื่องการตลาด สนับสนุนการจัดการผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เป็นต้น ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการให้ความรู้และตรวจประเมินแปลงคอยให้คำแนะนำและติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกรให้สม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ความรู้การฝึกปฏิบัติในการจดบันทึกข้อมูลให้ละเอียดพร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบในการจดบันทึกด้านความรู้ ควรให้มีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ประสบความสำเร็จ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพริกและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในพริกด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ในการถ่ายทอดความรู้และการมอบปัจจัยการผลิตและควรปฏิบัติก่อนฤดูการปลูกพริก การสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

กับพ่อค้าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตลาดรับซื้อผลผลิตพริก เกษตรกรต้องการพัฒนาด้านการแปรรูป พัฒนาการบรรจุภัณฑ์พริกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดด้านอื่นๆ ต้องการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรในรูปดอกเบี้ยต่ำ

6. ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

6.1) การได้รับความรู้ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่าเกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกสุทธลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกสถานที่เก็บรักษาสุทธลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อยคลานที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุทธลักษณะส่วนบุคคลและการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรและเกษตรกรบางส่วนไม่ได้รับความรู้ในเรื่องการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และต้องการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน

6.2) ระดับความรู้ที่ต้องการเกี่ยวกับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า อยู่ในระดับระดับมาก มี 7 ประเด็น คือมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดินการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรสุทธลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกสถานที่เก็บรักษาสุทธลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อยคลาน และผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุทธลักษณะส่วนบุคคลการได้รับความรู้ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในระดับปานกลางมี 1 ประเด็น คือต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไปโดยได้รับความรู้ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานราชการและเอกชน

6.3) ระดับความต้องการช่องทางในการเรียนรู้ของเกษตรกรผ่านช่องทางสื่อบุคคลอยู่ในระดับมารองลงมาเกษตรกรมีระดับความต้องการช่องทางในการเรียนรู้ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และระดับน้อยเรียนรู้ผ่านช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์

6.3.1 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในระดับมากผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการในระดับมากเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาสุทธลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อยคลาน การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกสุทธลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกการป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อยคลาน การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดินบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไปมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เรียงตามลำดับ

6.3.2 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในระดับมาก ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุสื่อบอร์ด และสื่อวีดีโอได้รับความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับสุทธลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก ได้รับในระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาสุทธลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อยคลาน การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุทธลักษณะส่วนบุคคลต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไปมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และมีการตรวจ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

วิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ รองลงมาได้รับจากสื่อวิทยุในระดับมากเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดินการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เรียงตามลำดับ ได้รับในระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป และผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล

6.3.3 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในระดับมากในสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบพับ รูปโปสเตอร์ และรูปคู่มือได้รับความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล และได้รับระดับปานกลางเกี่ยวกับสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไปการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ เรียงตามลำดับ

6.4) ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีบรรยายอยู่ในระดับมากรองลงมา มีระดับความต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีสาธิต และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางผ่านวิธีฝึกปฏิบัติ และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีทัศนศึกษา

6.4.1 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีบรรยายอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลางเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน

6.4.2 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีสาธิตอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลางเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก และมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เรียงตามลำดับ

6.4.3 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมากเกี่ยวกับการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก เรียงตามลำดับ และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลางเกี่ยวกับผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป สถานที่เก็บ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

รักษาสุขภาพสุลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ

6.4.4 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีที่ตนเองศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกและตามลำดับ และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลางเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาสุขภาพสุลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดินการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรสุลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริกผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุลักษณะส่วนบุคคลต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป และมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เรียงตามลำดับ

อภิปรายผลผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

- **สภาพพื้นฐานทางสังคม** จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.9 ปี สมรสแล้ว มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาสอต่อคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีวิชัย (2557 : 40-41) ศึกษาเรื่องการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกขึ้นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 36.6 ปี ทั้งหมดสมรสแล้ว ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน เกษตรกรเป็นสมาชิก ธกส. ประกอบอาชีพทำสวนพริกสอต่อคล้องกับ วชิรยา ตีภาพ (2555 : 52) ศึกษาการป้องกันและกำจัดศัตรูพริกของเกษตรกรในอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนพริกเป็นลูกค้ำกลุ่มธกส.

- **สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ** ของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 62.4 มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 55.7 ไร่ พื้นที่เช่าเฉลี่ย 39.7 ไร่และ พื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า เฉลี่ย 3.4 ไร่สอต่อคล้องกับสุภาพร ศรีวิชัย (2557 : 90) ศึกษาเรื่องการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพการถือครองเป็นของตนเอง มีแรงงานเฉลี่ยในครัวเรือน 2.7 คน รายได้ต่อปีในภาคการเกษตรเฉลี่ย 336,752.7 บาทรายได้ต่อปีนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 49,559.1 บาทรายจ่ายภาคการเกษตรเฉลี่ย 161,849.5 บาทสอต่อคล้องกับลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551 : 107) ศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เกษตรกรมีการกู้เงินจากธกส.เมื่อเงินทุนของตัวเองไม่พอ

2. สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บเมล็ดพันธุ์เอง แหล่งน้ำที่ใช้อาศัยบ่อบาดาล ไม่มีการเตรียมดินก่อนปลูก การกำจัดวัชพืชใช้แรงงานคนร่วมกับการใช้สารเคมี การป้องกันกำจัดโรค – แมลงศัตรูพริกเกษตรกรต้องสำรวจแปลง หากพบการระบาดของในระดับที่ทำความเสียหายต้องป้องกันกำจัดสอต่อคล้องกับสุภาพร ศรีวิชัย (2557 : 58) ศึกษาเรื่องการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน สถานที่จำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่พ่อค้าในพื้นที่เป็นผู้รับซื้อผลผลิตพริกจุดคุ้มทุนของพริกพื้นเมืองหัวเรืออยู่ที่ 30.0 บาทต่อกิโลกรัม มีผลผลิตเฉลี่ย 600.6 กิโลกรัมต่อไร่ สอต่อคล้องกับสอต่อคล้องกับ สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559 : 210) ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

พริกพื้นเมือง พันธุ์หัวเรือตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัยในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาจะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เก็บเมล็ดพันธุ์เอง เนื่องจากการลดต้นทุนในการผลิต ได้ต้นกล้าที่แข็งแรงต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช และเมล็ดพันธุ์ที่จำหน่ายมีราคาแพงและหาพันธุ์ที่ต้องการได้ยากเกษตรกรจึงมีการคัดเลือกพันธุ์เพื่อปลูกในปีต่อไป และการป้องกันกำจัดโรค – แมลงเกษตรกรมีการสำรวจแปลงปลูกก่อนทำการป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพเพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมีที่มีราคาแพงและป้องกันเรื่องสารเคมีตกค้างในผลผลิต และเกษตรกรอาศัยแหล่งน้ำบาดาลในการปลูกพริก เนื่องจากพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีฝนตกไม่แน่นอน ปริมาณฝนตกน้อยในบางพื้นที่ และเกษตรกรปลูกโดยใช้วิธีการเพาะกล้าก่อนย้ายปลูกเพื่อให้ได้ปริมาณต้นกล้าต่อพื้นที่ที่แน่นอนพื้นที่ปลูกพริกเป็นพื้นที่ราบ กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน เพื่อช่วยประหยัดต้นทุนในการผลิตเนื่องจากค่าแรงขึ้นต่ำที่สูงขึ้นสถานที่จำหน่ายผลผลิตจำหน่ายให้พ่อค้าในพื้นที่รับซื้อและเกษตรกรบางรายขายให้กับโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดเพื่อนำไปใช้ในการส่งออกอีกครั้งหนึ่ง

3. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกในระดับมากที่สุดต่อการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก โดยเกษตรกรเห็นด้วยในเรื่องที่มาของเมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรงไม่มีโรคและแมลง การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคเมื่อพืชมารูปลูกต้องรอถึงระยะเวลาที่ปลอดภัยจึงเก็บเกี่ยวได้การเก็บเกี่ยวพริกควรคัดแยกเมล็ดที่เป็นโรคไม่สมบูรณ์ทิ้งการกำจัดเศษซากพืชหรือวัชพืชในแปลงเพื่อไม่ให้แหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คือเกษตรกรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพและไม่เป็นโรคแมลงเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพมีความต้านทานโรคและแมลง การกำจัดเศษซากพืชหรือวัชพืชในแปลงเพื่อไม่ให้แหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช พร้อมทั้งช่วยในการลดต้นทุนในการผลิตพริก การฉีดพ่นสารเคมีเกษตรกรควรตระหนักและให้ความสำคัญในการเลือกใช้สารเคมีและรอให้ถึงเวลาที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้เพื่อความปลอดภัยแก่ตัวเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตปลอดภัยต่อผู้บริโภคและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวัชรียา ตรีภพ (2555 : 55) ศึกษาเรื่องการป้องกันและกำจัดศัตรูพริกของเกษตรกรในอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ควรให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ในการเก็บเกี่ยวพริกควรมีการคัดแยกผลผลิตก่อนมีการจำหน่ายผลผลิตเพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้น

4. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับมากที่สุดต่อการจัดทำแผนที่แปลงปลูก หรือสถานที่ผลิตพริกหรือมีป้ายแสดงแปลงปลูกโดยเกษตรกรเห็นด้วยเพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติเกษตรกรสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงของแหล่งที่เกิดผลกระทบต่อผลผลิตพริก รู้ว่าแปลงข้างเคียงมีการปลูกพืชชนิดไหนมีการใช้สารเคมีมากหรือน้อยเพียงใด มีการทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังการฉีดพ่นวัตถุอันตรายสอดคล้องกับจิตติพัฒน์ สืบสิมมาและคณะ (2560 : 21) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้และการป้องกันตนเองจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรเพาะปลูกพริกผู้ฉีดพ่นสารกำจัดศัตรูพืช จากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกิดความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้เกษตรกรมีความระมัดระวังป้องกัน ตนเองมากขึ้นและเกษตรกรตระหนักถึงโอกาสเสี่ยงต่อสุขภาพและป้องกันตนเองจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากขึ้นและเกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิตพริกน้ำหนักผลผลิต วันที่เก็บเกี่ยวและการทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดการพริกเพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

มีคุณภาพเกษตรกรมองว่าการจดบันทึกต้องใช้เวลามากและเป็นการจอตลอดฤดูกาลผลิต ทำให้เป็นการเสียเวลา เพราะควรเอาเวลาทั้งหมดไปดูแลแปลงพริกจะดีกว่าซึ่งเป็นข้อจำกัดในแนวคิดของตัวของเกษตรกรในการจัดทำระบบการผลิตพริกและระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนมากจบชั้นประถมศึกษาจะมีความยุ่งยากในการจดบันทึกมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการปลูกพริก เนื่องจากปริมาณฝนบางปีมีปริมาณน้อยส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำใต้ดินมีไม่เพียงพอในการปลูกพริกโดยเฉพาะในฤดูแล้ง ดังนั้นเกษตรกรควรคงปลูกพริกในช่วงฤดูแล้งหันไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการปลูกพริกที่ใช้น้ำมากในช่วงการติดดอกออกผล

2) ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรตั้งแต่เรื่องการเก็บเมล็ดเพื่อใช้ทำพันธุ์การป้องกันกำจัดโรค – แมลง การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ปัญหาการจำหน่ายพริกได้ราคาต่ำ ดังนั้น ในการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ควรมีการกำหนดหลักสูตรการเก็บเมล็ดเพื่อทำพันธุ์ การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัดโรค – แมลง การตรวจสอบคุณภาพผลผลิตตั้งแต่เรื่องสารเคมีตกค้างในผลผลิต แมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต พร้อมทั้งให้มีการฝึกปฏิบัติ

3) ปัญหาการจดบันทึกข้อมูลและการทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง ในการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานตามบันทึก GAP มีความซับซ้อนขั้นตอนการปฏิบัติมีหลายข้อ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีการถ่ายทอดการผลิตพริกตามระบบ GAP ให้เกษตรกรเข้าใจแบบง่ายๆและสั้นๆ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในการผลิตของตนได้ มีการชี้แจง ถ่ายทอดการฝึกจดบันทึกข้อมูลให้เกษตรกรทดลองทำก่อนนำไปปฏิบัติจริง และควรมีการติดตามการดำเนินงานของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอควรให้ความรู้ มีการถ่ายทอดวิธีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อง่ายต่อการทบทวนข้อมูล

4) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในการสร้างช่องทางการตลาดพริกที่ทำ GAP ให้มีราคาสูงกว่าการปลูกพริกแบบทั่วไปและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และต้องการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ลงทุนในการปลูกพริก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการตลาดควรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงและประสานงานด้านการตลาด มีการประชาสัมพันธ์พริก GAP มีการส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อมีอำนาจในการต่อรองเรื่องการตลาดต่อไป

6. ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

6.1 การได้รับความรู้ ระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริม และระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตพริกของเกษตรกร

6.1.1 การได้รับความรู้พบว่าเกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้ในทุกประเด็น เนื่องจากเกษตรกรได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลที่เข้าไปให้คำแนะนำและความรู้ในเรื่องการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

6.1.2 ระดับความรู้ที่ต้องการของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้มากที่สุด 8 ประเด็น ได้แก่ (1) การตรวจสอบคุณภาพน้ำ (2) มีการตรวจสอบวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน (3) การเลือกใช้วัตถุดิบอินทรีย์ทางการเกษตร (4) การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก (5) สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก (6) สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายสัตว์พาหะนำโรค



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

รวมทั้งสัตว์เลี้ยง(7) ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล (8) ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ได้มาและการใช้ไป ทำให้เกษตรกรต้องการได้รับความรู้ในทุกด้านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับแปลงพริกของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตพริก

6.1.3 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการความรู้ระดับมาก จากสื่อบุคคล คือ หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการ ต้องการ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ทีวี และวิดีโอ จากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ แผ่นพับ โปสเตอร์และ คู่มือ สอดคล้องกับเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ บำเพ็ญ เขียวหวาน (2558: 43-54) ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร ในประเด็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน รองลงมาจากเจ้าหน้าที่การเกษตร

6.1.4 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในวิธีบรรยาย และสาธิตในระดับมาก ฝึกปฏิบัติและทัศนศึกษาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ จานงค์ จุลเอียดและคณะ (2557:154) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมเพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าการส่งเสริมของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่นิยมใช้คือ รูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน การบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว การมีส่วนร่วม รูปแบบบูรณาการ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะ และรูปแบบการส่งเสริมอื่นๆและในการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรควรใช้แบบสื่อผสมผสานเป็นการออกแบบการใช้สื่อที่นำจุดเด่นของสื่อต่างๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ วิถีชีวิตอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของพื้นที่การให้ความรู้กับเกษตรกรในการผลิตพริกที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อสารพิษและปลอดภัยจากแมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต เช่นการให้น้ำ ให้นุ้ย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงทั้งก่อนการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวและมาตรฐานการผลิตพริก

การส่งเสริมการผลิตพริกควรเริ่มตั้งแต่การให้ความรู้กับตัวเกษตรกรในทุกๆ ด้านของการผลิตพริก ตั้งแต่การเตรียมการผลิต การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การตลาด และการผลิตพริกให้ได้ตามมาตรฐาน ผ่านช่องทางการส่งเสริมทั้งสื่อบุคคล ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ ทีวี วิดีโอ อินเทอร์เน็ต โดยเลือกใช้วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีทั้งรูปแบบการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติและการทัศนศึกษา ซึ่งนักส่งเสริมควรเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละรายที่มีสภาพการผลิตที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปริมาณตามที่ต้องการของตลาดต่อไป

การส่งเสริมการผลิตพริกควรเริ่มตั้งแต่การให้ความรู้กับตัวเกษตรกรในทุกๆ ด้านของการผลิตพริก ตั้งแต่การเตรียมการผลิต การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การตลาด และการผลิตพริกให้ได้ตามมาตรฐาน ผ่านช่องทางการส่งเสริมทั้งสื่อบุคคล ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ ทีวี วิดีโอ อินเทอร์เน็ต โดยเลือกใช้วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีทั้งรูปแบบการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติและการทัศนศึกษา ซึ่งนักส่งเสริมควรเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละรายที่มีสภาพการผลิตที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปริมาณตามที่ต้องการของตลาดต่อไป



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1 ข้อเสนอแนะด้านการผลิตพริกควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ราคาถูก และมีคุณภาพที่ดี เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และควรมีการจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงเรียนรู้การผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ครบวงจรตั้งแต่เรื่องการผลิตถึงเรื่องการตลาด สนับสนุนการจัดการผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

2 ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการให้ความรู้และตรวจประเมินแปลงคอยให้คำแนะนำและติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกรให้สม่ำเสมอรวมทั้งให้ความรู้มีการฝึกปฏิบัติในการจดบันทึกข้อมูลให้ละเอียดพร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบในการจดบันทึกด้านความรู้ ควรให้มีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ประสบความสำเร็จ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพริกและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในพริกด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ในการถ่ายทอดความรู้และการมอบปัจจัยการผลิตและควรปฏิบัติก่อนฤดูการปลูกพริก การสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกกับพ่อค้าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตลาดรับซื้อผลผลิตพริก เกษตรกรต้องการพัฒนาด้านการการแปรรูป พัฒนาการบรรจุภัณฑ์พริกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดด้านอื่นๆ ต้องการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรในรูปดอกเบี้ยต่ำ

3 ข้อเสนอแนะให้มีการติดตามและเปรียบเทียบเกษตรกรที่ผ่านการรับรองระบบการปฏิบัติ GAP สำหรับพริกและเกษตรกรทั่วไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการผลิต ให้ทราบปัญหา อุปสรรค ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรรายอื่นและหน่วยงานอื่นๆนำไปใช้ต่อไป

4 ข้อเสนอแนะควรให้มีการศึกษาการผลิตพริกในพื้นที่จังหวัดต่างๆ เพื่อหาวิธีการผลิตพริกที่เหมาะสมกับสภาพในแต่ละพื้นที่ และหาแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพริกที่ปลอดภัยในพื้นที่นั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตวรรณ เวชกิจ. (2555). การยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในตำบลลาวีอำเภอมะขาม จังหวัด เชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2545). “เกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับพริกและมะเขือเทศ” กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการเกษตร. (2556). “เทคโนโลยีการผลิตพริกคุณภาพในเขตภาคเหนือตอนบน” สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต 1 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กมล เลิศรัตน์. (2554). “การผลิต การแปรรูป และการตลาดของพริก และผลิตภัณฑ์พริกในประเทศไทย” คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกศวิท ทิพย์ศ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านสื่อออนไลน์ กรณีศึกษาธนาคาร ซีไอเอ็มบีไทย จำกัด (มหาชน). (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น.



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ขวัญกมล สระทองฮ่อม. (2554). การพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยางอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม : 1-12. รายงานการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย”มสธ. ประจำปี 2554” เล่มที่405. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

จิราวดี สุนแดนน้อย และเพียรศักดิ์ ภักดี. (2554). การจัดการการผลิต และตลาดพริกสดของเกษตรกร ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ. (งานวิจัย หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

จังหวัดกาญจนบุรี (ออนไลน์). 20 พฤศจิกายน 2561. (อ้างถึงเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2561). จาก <http://www.rescom.trf.or.th>.

นภาพร เวชกามา, แพรพลอย บุญโฮม และพีรพันธ์ แก้วมี. (2559). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. (งานวิจัย หลักสูตร(งานวิจัย หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ,มหาสารคาม.

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. 20 พฤศจิกายน 2561. (อ้างอิงเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560). จาก <http://www.it.nation.ac.th>.

เพียว พรหมพันธุ์ใจ. (2558). การทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพริกแบบเกษตรกรมีส่วนร่วม. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

พรรณทิพา แอดำ. (2549). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. ปัญหาพิเศษ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงษ์ศักดิ์ อังคสิทธิ์ และสุพลเศรษฐบุตร. (2553). “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร” ในประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่3 (หน้า3-11)นนทบุรี:สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พรทิพย์ อุดมสิน. (2555). “รูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร

หน่วยที่2 (หน้า2-2 – 2-6)นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

_____. (2555). “แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่2 (หน้า2-2) นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร

หน่วยที่1-7 นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ลำเยาว์ วงศ์สุขสิน. (2551). การใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

วิลาวัณย์ ไกรครวญ. (2558). การปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตพริก. กรมวิชาการเกษตร



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

- วรรณวี แสงสีดา. (2546). การจัดการการผลิตและการตลาดพริกชี้หนูในอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สภาวดี แยมพราย. (2549). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีสารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุธีรา สถาปัตย์. (2555). การยอมรับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกรจังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภาพร ศรีวิชัย. (2557). การผลิตพริกกระเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุนันท์ สีสังข์. (2555). “แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตรกับการบริหารการส่งเสริมการเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการบริหารการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่5 หน้า 5-20 – 5-25 นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมจิต โยธะคง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2553). “รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่7 หน้า7-2 – 7-57นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- องอาจ อุตมะแสงจันทร์. (2544). การยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Thai-PAN เป็ดผลตรวจผัก-ผลไม้ ซีตรา Q แชมป์สารเคมีตกค้างมากที่สุด – ผักดอกเตอร์เกินค่ามาตรฐานซ้ำซากติดต่อกัน 3 ปี. 18 ธันวาคม 2561. อ้างอิงเมื่อ 20 ธันวาคม 2560). จาก <http://www.thai pubica.org>